

Plan for idrett og fysisk aktivitet 2021-2024

Høringsutkast – frist 1. desember 2020

Innhold

1	<i>Innledning og bakgrunn for planen</i>	3
1.1	Organisering og medvirkning i planarbeidet	3
1.2	Forholdet til andre planer med mer	3
2	<i>Resultatvurdering av forrige plan 2017-2020</i>	5
2.1	Resultatvurdering anleggsprogram 2017-2020- ordinære anlegg	5
2.2	Resultatvurdering anleggsprogram - nærmiljøanlegg	6
2.3	Resultatvurdering mål og tiltak	6
3	<i>Kartlegging av kortsiktige og langsiktige behov for anlegg og aktivitet</i>	7
3.1	Kortsiktige behov for anlegg (2021-2024)	8
3.2	Langsiktige behov for anlegg (2025-)	9
3.3	Behov for aktivitet	10
4	<i>Målsetting for satsingen på idrett og fysisk aktivitet</i>	12
4.1	Delmål – Økt satsing på anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet	12
4.2	Delmål – Grimstad skal ha gode anlegg for idrett og fysisk aktivitet	12
4.3	Delmål – Skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten, slik at de kan videreutvikle sine aktiviteter	12
4.4	Delmål – Øke innsatsen for å nå inaktive	13
4.5	Delmål – Øke aktiviteten hos barn og unge	13
5	<i>Prioritert anleggsprogram / handlingsprogram for utbygging av anlegg</i>	14
5.1	Ordinære idretts- og friluftslivsanlegg	14
5.2	Nærmiljøanlegg – for uorganisert fysisk aktivitet	15

1 Innledning og bakgrunn for planen

Kultur- og miljøutvalget vedtok i sak 19/8 27.11.2019 å igangsette revisjon av plan for idrett og fysisk aktivitet, for perioden 2021-2024. Planprogram ble fastsatt av kommunestyret i sak 20/4. Planen bygger på "Plan for idrett og friluftsliv 2017-2020" som ble vedtatt av kommunestyret 05.12.2016.

Anlegg for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv som det søkes spillemidler til må være innarbeidet i denne planens prioriterte anleggsprogram. Planen skal vedtas politisk, og er et verktøy for politikere, administrasjonen og idrettsorganisasjonene i den langsiktige utbyggingen av anlegg i kommunen og prioritering av idrettsoppgaver.

Kulturdepartementet har utarbeidet egne bestemmelser om tilskudd fra spillemidlene til anlegg for idrett og fysisk aktivitet. Disse, samt andre viktige publikasjoner, er tilgjengelig på www.idrettsanlegg.no

1.1 Organisering og medvirkning i planarbeidet

Arbeidsgruppen har bestått av Freddy Røed, Morten Tønnevoll og Helge Næss Olsen fra Grimstad idrettsråd, Christine Mikkelsen (Grimstad kommune, folkehelsekoordinator) og Karin Glomsaker (Grimstad kommune, kulturtjenesten). I tillegg har en kontaktet andre aktuelle bidragsytere til deler av planarbeidet.

Planen har status som kommunedelplan. Oppstart av planarbeidet har vært annonsert, og planprogrammet har vært ute til høring. Det kom ingen innspill til dette. Det ble invitert til å komme med innspill til anleggsprogrammet, og det kom 20 innspill om konkrete anlegg fra idrettslag og andre.

1.2 Forholdet til andre planer med mer

Stortingsmelding nr 26 (2011-2012) *Den norske idrettsmodellen* tar for seg mange av sidene ved den statlige idrettspolitikken, og arbeidet med visjonen «idrett og fysisk aktivitet for alle». Målgruppene er barn og unge, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive. Satsingen fokuserer på den organiserte idretten, rammebetingelser, egenorganisert aktivitet, satsing på anlegg, og de positive effektene av idrett som engasjement, folkehelse og inkludering. Strategiutvalget for idrett la frem en rapport i juni 2016 om Statlig idrettspolitikk i en ny tid som presiserer noe av innholdet i stortingsmeldingen.

Folkehelseloven (2012) Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting. Tiltak knyttet til oppvekst- og levekårsforhold som bolig, utdanning, arbeid og inntekt, fysiske og sosiale miljøer, fysisk aktivitet, ernæring, skader og ulykker, tobakksbruk og alkohol- og annen rusmiddelbruk. Folkehelsemeldingen St. 18 (2018-2019) *Gode liv i et trygt samfunn* er også et viktig grunnlag for denne typen planer. Folkehelsestrategien for Agder 2018-2025 har fokus på bla.a. gode nærmiljøer der møteplasser og mulighet for fysisk aktivitet trekkes frem. I tillegg legger de vekt på barn og unges trivsel og mestring, og å redusere sosiale helseforskjeller mellom barn og unge.

Nasjonal strategi for et aktivt friluftsliv og St.meld nr 18 (2015-2016) *Friluftsliv- natur som kilde til helse og livskvalitet*. Regjeringen vil at flere skal drive med aktivt friluftsliv. Det er en ambisjon at folk som bor i byer og tettsteder skal ha maksimalt 500 meter fra bolig til et sammenhengende nettverk av ferdselsårer. Barn, unge, folk med innvandrerbakgrunn og folk med nedsatt funksjonsevne er viktige målgrupper.

Kommuneplanen for Grimstad 2015-2027 inneholder mål og strategier som gjelder idrett og fysisk aktivitet. Dette er innarbeidet i denne planen.

"Aktive Austegder" Regional plan for idrett, friluftsliv, fysisk aktivitet – lokale og regionale kulturanlegg 2018-2021 gir signal om regionale prioriteringer av anleggstyper med mer.

Kommunedelplan for grønnstruktur og friluftsliv 2015-2027 er et viktig styringsdokument ved tilrettelegging for friluftsliv og rekreasjon. Grønnstrukturen er veven av små og store naturpregede områder i byer og tettsteder. Områdene har betydning for rekreasjon og friluftsliv, og kan være både naturområder, kulturlandskap eller sjønære arealer. Områdene bør være tilgjengelige fra boligområdene ved stier, gang- og sykkelveier, fortau og turveger.

Grimstad kommune og Grimstad idrettsråd har en samarbeidsavtale der en legger opp til faste møtepunkter for gjensidig å diskutere idrettens forhold i Grimstad, høringsinstans for en del arealplaner, uttalelser om idrettssaker, tildeling av treningstider og tilskudd med mer. Dette er en viktig arena for både kommunen og idrettsrådet. Idrettsrådet har stor kompetanse innen idrettsfaglige spørsmål i tillegg at de kjenner godt til forholdene i de ulike idrettslagene i Grimstad. Grimstad kommune må gjøre sitt for å oppfylle intensjonen i avtalen.

2 Resultatvurdering av forrige plan 2017-2020

Det er i perioden 2017-2020 innvilget 37 244 000 kroner i spillemidler, hvorav 33 222 000 kroner til ordinære anlegg, 1 022 000 kroner til nærmiljøanlegg og 3 000 000 kroner til kulturbygg. Det er 3-4 års ventetid på spillemidler til ordinære anlegg, mens nærmiljøanlegg som regel har blitt innvilget første eller andre søknadsår. Anleggsprogrammet ble revidert for søknadsåret 2019.

2.1 Resultatvurdering anleggsprogram 2017-2020- ordinære anlegg

Følgende anlegg var innarbeidet i forrige handlingsprogram:

Nr	Anleggsnavn Utbygger	Status spillemidler
2017		
1	Sparebanken Sør Arena, Friidrettshall, aktivitetsflater, klatrehall, mm Sørild FIK (6 søknader)	Innvilget 2016, 2017, 2018 og 2019 totalt 23 520 000 kr
2	Naturmurhallen + garderobesett. IL Imås	Innvilget 2019 og 2020 9 000 000 kr
3	O-kart Fevik (Fevik, Storesand, Hasseltangen) IL Express	Ikke søkt
4	Lager Landvik kunstgress, IL Imås	Innarbeidet i Naturmurhallen
5	Fevikhallen, rehabilitering, Grimstad kommune	Innvilget 2 815 000 kr i 2020
2018		
6	9'erbane kunstgress, Hippen. IL Imås	Innvilget 1 400 000 kr i 2020
7	O-kart Grimstad sentrum (sprint) IL Imås	Ikke søkt
8	Morholtskogen turløype med lys, Grimstad kommune	Ikke klar for å sende søknad
9	Innendørs skytebane 25m og 10m, Fjæreheia. Grimstad sportsskyttere	Prosjektet er trukket
2019		
10	Hall for trialkjøring mm. Grimstad trialklubb	Ikke søkt
11	Sosialt rom Imåshuset, IL Imås	Innarbeidet Naturmurhallen
12	O-kart Fevikmarka	Ikke søkt
13	Treningsbane, Grimstad golfklubb	Ikke søkt
14	Rehab. + ny garderobe Fevik stadion, Express	Innvilget 2019 150 000 kr
2020		
15	Innendørs skytebane rifle (15 m) Imenes skytterlag	Innvilget 1 000 000 kr i 2020
16	Levermyr stadion, boblehall, 7'er kunstgress FK Jerv	Ikke søkt
17	Rulleskiløype, Fjære/Landvik, IL Imås	Ikke søkt
18	Ny svømmehall, Grimstad kommune	Ikke søkt
19	Levermyr kunstgress, rehab., GK	Ikke søkt
20	Levermyr stadion hovedbane, flomlys. GK	Ikke søkt, anlegg realisert 2019
21	Holviga kunstgressbane, rehab., GK	Ikke søkt
22	Dømmesmoen fotball-bane, rehab GK	Ikke søkt
23	Fevik lysløype, rehab. Lys. GK	Ikke søkt
24	Lysløype Myråsen, Myråsen Vel	Ikke søkt

2.2 Resultatvurdering anleggsprogram - nærmiljøanlegg

Det er innvilget spillemidler til følgende anlegg i planperioden:

Anleggsnavn Utbygger	Tilskudd
O-kart Østerhus (nærmiljøk.) (Imås)	Innvilget 2017, 56 000 kr
Rehabilitering ballbinge Levermyr, GK	Innvilget 78 000 kr, ikke realisert
O-kart Ågreheiene (nærmiljøk.) (Imås)	Innvilget 2017, 33 000 kr
Frivoll skole, treningsapparater og frisbeegolf. GK	Innvilget 2017, 102 000 kr
Nærmiljøanlegg, Bibliotekparken, GK	Innvilget 2018 og 2019, 600 000 kr
Fevik O-kart, IL Express	Innvilget 2018, 57 000 kr

2.3 Resultatvurdering mål og tiltak

Forrige plan hadde følgende hovedmålsetting:

"Alle skal ha mulighet for å drive idrett og fysisk aktivitet i form av trening og mosjon i nærheten av der de bor".

Delmål:

- Økt satsing på anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet.
- Grimstad skal ha gode anlegg for idrett og fysisk aktivitet
- Skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten, slik at de kan videreutvikle sine aktiviteter
- Øke innsatsen for å nå inaktive
- Øke aktiviteten hos barn og unge

Det er svært begrensede ressurser (både budsjettmidler og ansatte) i kommunen som kan følge opp arbeidet og de forventningene som følger av denne planen. En er avhengig av et godt samarbeid med Grimstad idrettsråd og andre for å få gjennomført en del av tiltakene. De tiltakene som det er jobbet med i den siste planperioden er bl.a. oppstart av arbeidet med lysløype i Morholtskogen, det er prioritert anleggsutbygging i områder hvor det allerede er eller vil bli mer aktivitet, idrettsrådene i Arendal og Grimstad har hatt felles møter om interkommunale anlegg og samarbeid, og det er kartlagt hva som finnes av aktivitetsanlegg på skolene i Grimstad. Lag og foreninger som driver arbeid for barn og unge prioriteres for tilskudd, og en har fått til en ordning med talentstipend for unge idrettsutøvere sammen med Grimstad idrettsråd. Samarbeidet fungerer fint, og det gjennomføres årlige møter mellom idrettsrådet, administrasjonen og politikere i Grimstad kommune. Både idrettsrådet og administrasjonen etterspør aktivitetstilbud til grupper som er inaktive, til ungdom som faller ut av den organiserte idretten mm. I kulturadministrasjonens kontakt med NAV, minner vi om å følge opp barn og unges ønske om å delta i fritidsaktiviteter, slik at dette kommer inn som en del av den støtten de får til familien.

Fordi vi ikke får tall fra Reiselivsundersøkelser har vi ikke mulighet til å kunne si sikkert om vi har nådd målet om 25% økning i sykkelbruk. Men, vi ser mange tendenser som peker i retning av økning. Telleapparatene på Vesterled og Moy Moner viser begge en økning i sykkelpasseringer til nå i 2020, skoler og arbeidsplasser rapporterer om flere syklist og behov for sykkelparkering og stadig flere kommersielle aktører ser behovet for å tilrettelegge for sykler. Det er jobbet mye både med kampanjer og motivasjon av ulike innbyggere og investert i ny infrastruktur som nye sykkelfelt og nye sykkelparkeringsanlegg ved idrettsanlegg, skoler og offentlige steder.

3 Kartlegging av kortsiktige og langsiktige behov for anlegg og aktivitet

Kort status:

Det er noen sentrale målgrupper i arbeidet med idrett og fysisk aktivitet som bør gjenspeiles i arbeidet med anlegg og aktivitet i kommunen; Barn (6-12 år) og ungdom (13-19), personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.

[Anleggsregisteret](#) er en søkbar base for idrettsanlegg i landet. Det er registrert ca 250 anleggsenheter i Grimstad, men dette inkluderer 40 kart, lysanlegg, lager og andre typer idrettshus som ikke er anlegg for aktivitet.

Grimstad kommune og Grimstad idrettsråd har inngått en samarbeidsavtale som innebærer faste møter, høring i aktuelle saker, osv. Grimstad kommune, Helsetjenesten, har opparbeidet et godt tilbud i Frisklivssentralen for de som har behov for livsstilsendring. I samarbeid med kommune, fylkeskommune og NAV driver Idrettskretsen Aktiv på Dagtid for personer som står helt eller delvis utenfor arbeidslivet. Kommunen betaler en årlig egenandel. Pga utfordrende økonomisk situasjon i helsetjenesten står avtalen med Aktiv på Dagtid i fare for å måtte avsluttes ved utgangen av året. Friluftsrådet Sør arbeider for å øke tilgjengelighet til friluftaktivitet i kommunen. Sykkelbyavtalen går ut i løpet av 2020, men det er sannsynlig at Agder Fylkeskommune ønsker å videreføre satsing på sykkelbyen Grimstad, i samarbeid med kommune og SVV.

Grimstad har de siste 10 årene fått relativt god anleggsdekning. Grimstad har seks flerbrukshaller; Fevikhallen, Vikhallen, Naturmurhallen, Campus Grimstad Arena, Grimstadhallen og Holvikahallen. kommunen er dermed godt dekket med denne anleggstypen (ca 3800 innb pr hall). Alle idrettshallene har høy utnyttelse på kveldstid. Men erfaringsmessig vet en at når en får nye anlegg, øker også aktiviteten. Av spesialhaller kan nevnes squashbaner i Grimstadhallen, GTIF's turnhall, ridehallene på Birketveit, klatrehall og friidrettshall. Det er bare én svømmehall i kommunen.

Det er 7 gressbaner (to kommunale), en grusbane (Eide skole) og fem kunstgressbaner (to kommunale) (11'er baner) i kommunen. (ca 1750 innb pr bane). Det er også kommet en innendørs 7'er bane med kunstgress på bibelskolen. Gressbanen på Levermyr er oppgradert med lysmaster pga divisjonsspill og krav fra NFF.

Det er tre turløyper med lys i kommunen; Fevikmarka og Dømmesmoen, og Homborsund. Folkehelseundersøkelsen i Ader 2019 viser at innbyggere i Grimstad rapporterer lavere tilgjengelighet til friluftsområder enn i Agder for øvrig (Folkehelseinstituttet, 2020).

<https://www.fhi.no/publ/2020/folkehelseundersokelsen-agder-2019/>

Kommunen har få merkede turstier, og dette har blitt påpekt også i kommunedelplan for grønnstruktur. I tillegg er den etablert rideløype på Fevik.

Skolene er viktige områder for fysisk aktivitet for målgruppen 6-19 år. Derfor er anleggsdekningen på skolene av stor betydning for den fysiske aktiviteten. Fevik og Landvik skoler har flere nye nærmiljøanlegg. Landvik, Holviga, GUS og Fjære skoler har tilgang på kunstgressbaner, mens de andre har grusbane/løkker. Holviga, Fevik, Fjære og Landvik har tilgang på flerbrukshall, mens de andre har gymsal. GUS og Frivoll er de skolene med størst behov for bedre innendørsanlegg for kroppsøving. I 2019 ble det gjort en enkel kartlegging av behov for uteanlegg på skolene. Her kom det innspill fra flere om aktivitetsanlegg, sykkelstativ, lekeplassutstyr, mm. Det har ikke kommet konkrete innspill til planarbeidet.

En bør i større grad se på mulighetene for interkommunale anlegg der befolkningsgrunnlaget ligger til rette for det. Det er både god samfunnsøkonomi, og det gir mulighet for å etablere anlegg i områder som kanskje ikke hver kommune selv kan ta hele kostnaden med. Til enkelte anleggstyper med et mindre antall brukere må en tolerere en lengre reiseavstand til.

Det er utfordrende å skaffe seg oversikt over utvikling i uorganisert aktivitet. Ungdataundersøkelser og folkehelseundersøkelsen for voksne gir oss noe informasjon om egenrapportert fysisk aktivitet. Tellingene av syklistene på g/s vei og gående/syklende i flere av friluftsområdene våre, gir oss noe direkte informasjon om utvikling i aktivitet på disse stedene. Skolene har også noe tall i form av tellinger av sykler på skoler og deltakelse i ulike sykle og gå kampanjer.

Statens vegvesen/Agder fylkeskommune har sykkeltellere på Vesterled og ved Moy Moner. Telleren på Vesterled viser at sykkelbruken har vært stabil de siste tre årene, i snitt passerer i overkant av 150 sykler tellepunktet daglig, men dette er ujevnt fordelt på vinter og sommermånedene. Telleren på Moy Moner er foreløpig ikke godkjent og vi får dermed ikke tilgang til statistikken fra måned til måned. Friluftsrådet sør har etablert tellere i lysløypa på Dømmesmoen og på Fevik, på Hasseltangen og på strandpromenaden på Fevik. Disse viser at strandpromenaden på Fevik er den mest brukte turstrekningen totalt i perioden fra 2016 og fram til i dag og har et gjennomsnitt på 441 passeringer i døgnet. Bare Hove i Arendal har flere daglige passeringer. På plassene bak følger de to lysløypene i kommunen, lysløypa på Fevik med 364 og lysløypa på Dømmesmoen med 362 gjennomsnittlige døgnpasseringer og deretter Hasseltangen med 219.

3.1 Kortsiktige behov for anlegg (2021-2024)

Det er fortsatt behov for attraktive nærmiljøparker i boligområder, sentrum, på skoler og idrettsplasser. Ved å legge flere anlegg sammen i et område kan en skape gode møteplasser i nærmiljøene. Et godt eksempel på dette er Dahlske vgs og Byhaven som også er mye i bruk, med trimapparater, balanseline, parkour-elementer, mm. En bør ha ekstra fokus på nærmiljøanlegg for jenter, fordi en ser at aktivitetsnivået deres er lavere. De er opptatt av møteplass og trivsel i tillegg til aktivitetene.

Grimstad sentrum er tett befolket/bebygget, men det er få gode nærmiljøanlegg av litt størrelse som er tilrettelagt for barn og unge. Parkområdet i Markveien hvor kulturskolen og ungdomsklubben har lokaler og parken ved Sørenskrivergården kan tilrettelegges med aktiviteter for ulike aldersgrupper. Mange aktivitetsanlegg i boligområdene nedgraderes fordi velforeninger ofte er en mer ustabil organisasjon enn for eksempel et idrettslag.

Deler av traséen for løype i Morholtskogen er detaljplanlagt, og det arbeides med grunneieravtaler. Opparbeidelse av løypa bør prioriteres, i tråd med målsetting i kommuneplanen. Ved eksisterende turveger og lysløyper bør det etableres trimstasjoner for styrketrening for å gi bedre mulighet til egenorganisert aktivitet. I tillegg ser vi en økt interesse for både stisykling og frisbeegolf, som er egenorganiserte aktiviteter som kan drives av både unge og voksne. Anlegg for denne aktiviteten kan kombineres med turløyper/stier, og har lave kostnader og lite tilrettelegging.

Antall henvendelser om flere merkede stier med lite opparbeidelse er økende. Det er sannsynligvis mange som har gått mer på tur under koronapandemien, og ønsker flere muligheter for egenaktivitet. Det kom også frem i Grønnstrukturplanen at det er behov for enklere turstier der en rydder og merker, men ikke gjør større grunnarbeider for å utbedre stien. For alle deler av kommunen er kyststi, turstier og turveger registrert som ønskede tiltak. Det er 10-12 merkede stier i dag, der 3 er ute på øyene. Trasé for Kyststien er planlagt,

men det er et stort og langsiktig arbeid å ferdigstille den pga mange grunneiere og lang strekning.

Rehabilitering av kunstgressbaner er en gjenganger blant innspillene til planen. Mange av banene er nå så velbrukte og har en alder som gjør at de kan søke om spillemidler til rehabilitering av dekket. I den forbindelsen må en også gjøre tiltak for å redusere spredning av gummigranulat fra banene, i tråd med vedtatt forskrift. Det er også ønske om nye kunstgressbaner, bl.a. i Eide, kunstgress på hovedbane og treningsløkke på Fevik, kunstgress på Trollkjær. Express ønsker i tillegg å rehabilitere lys og løpebane på stadion.

Express ønsker å bygge basishall for turn på Fevik. GTIF har egen hall i Grimstad, og har fått stor økning av sitt medlemstall og aktivitetsnivå etter dette. Eidekameratene har lagt inn ønske om flerbrukshall i Homborsund. Gymsalen på skolen er for liten til en del ballidretter, og dette går ut over aktivitetstilbudet i bygda.

Grimstad Jeger og Fisk har leirduebane og viltbane samlokalisert med Fjære skytterlagsbane. Det er innført ganske store begrensninger på bruk av banen, pga støyplager for naboer. GJFF er i slutfasen i arbeidet med å etablere seg sammen med Grimstad pistolskyttere i Fjæreheia. Fjære skytterlag fortsetter sin aktivitet på Fjære skytebane.

I kommunal regi vil det sannsynligvis bli bygget en aktivitetssal på Holviga barneskole. For at denne kan søke om spillemidler stilles det visse krav om størrelse. I tillegg er det behov for å rehabilitere lysanleggene i turløypene på Dømmesmoen og Fevik. Disse turløypene er mye i bruk, og er viktige folkehelseanlegg. I tillegg til at begge kunstgressbanene må rehabiliteres, er det også behov for å gjøre noe med friidrettsbanen på Levermyr. Ny svømmehall er også på trappene, men er ikke ferdig planlagt enda. Svømmeanlegg er viktig både mht opplæring i skolene, men det er også et veldig viktig i et folkehelseperspektiv. Det er satt av noe midler til Kyststien og enkelte strekninger er klare til å merkes. Det må nok beregnes en del tid på å fullføre stien gjennom hele kommunen.

3.2 Langsiktige behov for anlegg (2025-)

Express har meldt inn flere langsiktige behov for anlegg; de ønsker tilbygg på stadion med tribune, garderobe, aktivitetssal, møterom og lager. I tillegg ønsker de å etablere en storhall for fotball.

Anleggs kategorier som ikke finnes i Grimstad er for eksempel bueskyting, stup, isanlegg, luftsportsanlegg og bowling. Også en del nye idretter som følger med et mer internasjonalt miljø kan vokse frem, for eksempel kampsport, cricket, baseball og amerikansk fotball.

Det har tidligere vært fremmet behov om rideløyper med lys. Det er ikke kommet forslag om det til denne planen, men en bør ha det i tankene når en arbeider med arealplaner i områder med større, etablerte hestemiljøer. En annen aktivitet som kan trenge noe tilrettelegging er terrengsykling, i tillegg til informasjon om hvor det er tilgjengelig og akseptert å sykle.

Det er behov for flere større nærmiljøparker med ulike aktiviteter for barn og unge som inspirerer til mer uorganisert fysisk aktivitet. Særlig i vinderen nå er større klatreanlegg/-parker, og skateanlegg med sykkelbaner, men også kunstgressløkker er mye brukt. Nye, store boligområder bør planlegges med flere nærmiljøanlegg pr anleggssted. Disse bør være utformet slik at de stimulerer hele sanseapparatet og den motoriske utviklingen, innbyr til allsidig fysisk aktivitet alle årstider, og være tilpasset ulike alderstrinn. Anleggene bør være tilrettelagt som en sosial møteplass med vekt på estetikk og naturkvaliteter.

I områdeplanlegging av større boligområde må en ta med langsiktig avsetning av arealer til idrett, nærmiljøanlegg, lekeområder, friområder/friluftsliv og sikre forbindelsen til større naturområder til fots eller på sykkel. Små reguleringsplaner bør bindes opp av en større

områdeplan mht utbygging av denne typen anlegg. Dersom de enkelte planene ikke er store nok til å utløse krav om anlegg, kan en løsning være at et fast beløp pr boenhet settes på et fond som senere går til utbygging av denne typen anlegg.

Av hensyn til miljø og tilgjengelighet bør en ha fokus på at nye idrettsanlegg og boligområder mellom Arendal og Grimstad etableres langs ATP-/kollektivaksen mellom de to byene. Det er også viktig å opprettholde og tilrettelegge grønnstrukturen mellom boligområder, idrettsanlegg og friområder.

3.3 Behov for aktivitet

Nye anlegg skaper ofte ny og mer aktivitet.

Helsedirektoratet anbefaler at voksne bør ha minst 150 minutter moderat eller 75 minutter med høy intensitet pr uke. Barn anbefales å være moderat aktive i minst 60 minutter daglig.. Nasjonale undersøkelser viser at kun 1/3 av den voksne befolkningen er tilstrekkelig fysisk aktiv. Nye tall fra Folkehelseinstituttet viser at voksne har for høy BMI. Årsaken til det lave aktivitetsnivået er i hovedsak manglende hverdagsaktivitet, vi har stillesittende arbeid, vi forflytter oss i stor grad med bil og sitter mer i ro på kveldstid. For barn og unge synker aktivitetsnivået med økende alder.

- Blant 6-åringene: 87 prosent av jentene og 96 prosent av guttene
- Blant 9-åringene: 70 prosent av jentene og 86 prosent av guttene
- Blant 15-åringene: 43 prosent av jentene og 58 prosent av guttene

Objektivt registrert fysisk aktivitet viser at 6-åringene har 21 prosent høyere aktivitetsnivå enn 9-åringene og 9-åringenes aktivitetsnivå er 40 prosent høyere enn 15-åringene. I alle aldersgrupper er det flere gutter enn jenter som tilfredsstiller anbefalingene for fysisk aktivitet. En stor del av dagen brukes i ro. 6-åringene bruker omtrent 50 prosent av dagen i ro, tilsvarende tall for 9- og 15-åringene er 60 og 70 prosent.

Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer viser at overvekt øker både blant 3.klassinger og ungdom fra Grimstad på sesjon.

Folkehelseundersøkelsen i Agder gir oss tall på egenrapportert fysisk aktivitet blant voksne i Grimstad (18+). I underkant av 20% av befolkningen oppgir å være moderat aktive tilsvarende minimum 30 minutter, fem ganger i uka (tilsvarende anbefalingene for fysisk aktivitet). Andel er ujevnt fordelt i forhold til utdanning, andel som oppfyller anbefalingene øker med stigende utdanning (FHI, 2020).

Mennesker med nedsatt funksjonsevne er ofte mindre aktive enn andre. Utfordringer her kan være at personen har behov for assistent som kan følge og evt delta i aktivitetene, manglende informasjon om tilbud og muligheter, manglende kompetanse i idrettslagene og manglende spesialutstyr som utøveren har behov for. Mennesker med nedsatt funksjonsevne skal i utgangspunktet integreres i det ordinære idrettsarbeidet, og det er mulig å delta på ulike aktiviteter i Grimstad. Det kan være vanskelig der hvor det er nødvendig med spesialutstyr, eller at det bør være et visst antall deltakere for å kunne f.eks. drive ballspill med rullestol, el.l. Kommunen har et samarbeid med IL Imås om et aktivitetstilbud for mennesker med psykisk utviklingshemming. Det er usikkert om det er behov for ytterligere tilpassede aktivitetstilbud.

Flyktningeavdelingen legger vekt på at flyktningebarn deltar på en fritidsaktivitet i tillegg til svømmeopplæring i den perioden de får tjenester fra Kvalifiseringstjenesten. Jenter fra etniske minoriteter er en gruppe der det er lavere deltakelse innen idrett og fysisk aktivitet enn for andre grupper. Det kan være mange årsaker til dette, men felles dusjing,

bekledning/drakter som ikke dekker nok av kroppen, fellestrening for jenter og gutter, manglende kultur for idrett, utfordringer med logistikk og språkbarrierer mht informasjon til foreldre er noen av årsakene. En del av dette kan bedres med riktig informasjon og tilrettelegging. Tilpassing av dusjanlegg er mer komplisert, men manglende dusjing etter gym/aktivitet gjelder mange flere enn minoritetsjenter.

Også barn i lavinntektsfamilier har lavere deltakelse i organisert idrett. Dersom familier bosatt i Grimstad får støtte fra NAV, kan også barna få dekket utgiftene til kontingent og utstyr som trengs til en fritidsaktivitet. Enkelte idrettslag har et fond for å kunne dekke ulike utgifter til deltakelse for barn i lavinntektsfamilier. Ideelt sett burde dette vært en felles ordning for alle, der en kunne søke om fritak for kontingent mm. For å øke utsatte gruppers deltakelse i idrett og fysisk aktivitet, må flere instanser jobbe sammen; folkehelsekoordinator, NAV, Idrettsrådet, Idrettskretsen, frivillige lag og foreninger, kvalifiseringstjenesten, mfl.

Jo lenger borte man bor fra friområder, idrettsanlegg og treningssenter, jo lavere er aktivitetsnivået. Dersom en får etablert nye nærmiljøanlegg, turstier, osv. vil dette legge til rette for fysisk aktivitet i nærmiljøene. På landsbasis er det idrettshallene, svømmehallene, skiløypene og fotballanleggene som er mest brukt i aldersgruppen 8-19 år. For barn og unge er det viktig at vi er oppdatert på trender innen egenorganisert aktivitet i forhold til utbygging av nye nærmiljøanlegg. Undersøkelser viser at jogging, sykling, svømming og skiturer er viktige aktiviteter for voksne, men også treningssenter er mye brukt av unge og voksne.

Terrengkarusellen ble startet opp som et samarbeid mellom Grimstad kommune og Aust-Agder bedriftsidrettskrets i 2012. Dette tilbudet har mobilisert både mange mosjonister, og en del som ønsker å konkurrere. Idrettskretsen arrangerer sykkelkarusell og skikarusell som også vil få en tydeligere lavterskelfprofil, og dermed kan øke deltakelsen. For å nå inaktive må en samarbeide med flere instanser for å spre informasjon om hvilke muligheter som finnes, for eksempel egnede anlegg, og hvilke organiserte lavterskeltilbud som finnes; Frisklivssentralen, Aktiv på dagtid, Helsesportslaget, med mer.

Det er ca 30 idrettslag i Grimstad som er registrert i NIF. På grunn av strengere krav til bl.a. elektroniske medlemslister, har antall registrert medlemmer/aktive variert en del i idrettsregistreringen de siste årene. Men det er ca 7200 aktive (et medlem kan være med på flere aktiviteter), og av disse 2940 kvinner og 4250 menn. Det har vært vekst hos GTIF og Sørild, mens Lia IL mister flest medlemmer, uten at en har noen tydelig årsak til dette. Det er flere klubber som hovedsakelig har voksne medlemmer.

Ungdataundersøkelsen fra 2019 viser at 64% av ungdomsskoleelever i Grimstad (mot 71% i 2016) er med i en organisasjon, eller forening, deriblant idrettslag. Andelen synker utover i ungdomsskolen, det er langt færre 10.klassinger enn 8. klassinger som deltar. 55 % av ungdomsskoleelevene oppgir å delta på aktivitet i et idrettslag minimum en gang i måneden. 85 % av ungdomsskoleelevene trener minimum en gang per uke. 33 % av voksenbefolkningen i Grimstad deltar på organisert aktivitet, deriblant idrett (Folkehelseinstituttet, 2020). Andelen er lavest i de yngste aldersgruppene og blant grupper med lav utdanning.

4 Målsetting for satsingen på idrett og fysisk aktivitet

Sentrale målgrupper i arbeidet med idrett og fysisk aktivitet er som følger:

- Barn (6-12 år) og ungdom (13-19) vil fortsatt være de viktigste målgruppene for kommunens idrettspolitik
- Personer med nedsatt funksjonsevne. Det er viktig å legge til rette for at personer med nedsatt funksjonsevne skal kunne delta i idrett og fysisk aktivitet ut fra sine ønsker og forutsetninger.
- Inaktive. Det er viktig å legge til rette for at personer som i dag er fysisk inaktive, kommer i gang med aktivitet.

Alle skal ha mulighet for å drive idrett og fysisk aktivitet i form av trening og mosjon i nærheten av der de bor.

Levekår og folkehelse er ett av fire satsingsområder i kommuneplanen. utfordringer som er spesielt nevnt der er at forebyggings- og aktiviseringsperspektivene skal vinne fram i forhold til behandling og reparasjon, og at leke/- aktivitetsarealer og turområder opprettholdes og bygges videre ut. Delmål for området er bl.a. "Grimstad legger til rette for at hele befolkningen kan være fysisk aktive".

Kommunedelplan for Grønnstruktur inneholder en god oversikt over tiltak som kan gjennomføres for de ulike delene av kommunen mht friområder, turstier, turveger og kyststi.

I en vekstkommune som Grimstad bør en også tenke langsiktig mht behov for fremtidige idrettsanlegg og turområder, og sette av tilstrekkelige og egnede arealer til dette formålet i kommuneplanens arealdel.

4.1 Delmål – Økt satsing på anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet

Dette vil vi:

- Etablere trimstasjoner ved lysløypene på Dømmesmoen, Fevikmarka og Homborsund, og evt. i noen friområder
- Etablere gode nærmiljøparker i alle deler av kommunen og på grunnskolene, med variasjon i aktivitets- og anleggstyper
- Opparbeide og merke turstier fra boligområder til naturområder/friområder
- Etablere lysløype i Morholtskogen

4.2 Delmål – Grimstad skal ha gode anlegg for idrett og fysisk aktivitet

Dette vil vi:

- Rehabiliter og utvikle eksisterende anlegg
- Sikre areal til fremtidige idrettsanlegg, turmuligheter/lysløype og tilførselsstier ved de store boligområdene i kommuneplanen

4.3 Delmål – Skape gode rammebetingelser for den organiserte idretten, slik at de kan videreutvikle sine aktiviteter

Dette vil vi:

- Prioritere aktivitetsstøtte til organisasjoner for barn og unge for å bidra til at mest mulig frivillig arbeid går til aktivitet
- Bidra til å videreutvikle talentsatsingen og toppidretten i Grimstad

- Videreføre og utvikle samarbeidet med Grimstad idrettsråd

4.4 Delmål – Øke innsatsen for å nå inaktive

Dette vil vi:

- Motivere idrettslagene til å etablere aktivitetsgrupper og actiongrupper for ungdom
- Legge til rette for flere lavterskeltilbud
- Bedre informasjon og oppfølging til minoritetsgruppene
- Arbeide for å bedre tilbudet til personer m funksjonsnedsettelse og andre med behov for tilrettelegging
- Legge til rette for at alle barn og unge kan delta likeverdig i kultur- og fritidsaktiviteter

4.5 Delmål – Øke aktiviteten hos barn og unge

Dette vil vi:

- Mer holdningsskapende arbeid på skolene; mobilfri skole, ut i friminuttene,
- Etablere "hjerter-soner" ved skolene og idrettsanleggene (soner rundt skolene hvor det ikke er lov til å kjøre innenfor)
- Styrke kampanjene for å øke andelen gående og syklende til skolene
- Legge til rette for sykling til idrettsanleggene

5 Prioritert anleggsprogram / handlingsprogram for utbygging av anlegg

5.1 Ordinære idretts- og friluftslivsanlegg

Ordinære anlegg for idrett skal kunne brukes til trening og konkurranser av den organiserte idretten. Det er for en del anlegg fastsatt mål for størrelse og kvalitet. Tilskuddssatsene varierer for ulike anleggstyper/-kategorier, men er som regel begrenset til 1/3 av godkjent kostnad, inntil et fast beløp. Anlegg for friluftsliv er hovedsakelig anlegg i fjellet, men kan også være turveger og –løyper. Denne typen anlegg kan få 50%, som regel inntil kr 1 mill.

Nr	Anleggsnavn Utbygger	Kostnad 1000 kr	Egne midler	Spillemidler
1	Rehab kunstgress og lys, Express (2020-2021)	3,5-4 000 Eks mva		
2	Rehab kunstgress PS Anlegg, Imås IL	3 000		
3	Skytebane Fjæreheia, GJFF	2 700		
4	Levermyr kunstgress, rehab., Grimstad kommune	4 000		
5	O-kart Fevikmarka, Express	150 eks mva		
6	Kunstgressbane, Eidekameratene 2021	4 000		
7	Morholtskogen turløype med lys, Grimstad kommune (2021?)	5 000?		
8	Holviga kunstgressbane, rehab., GK	4 000		
9	Rehab lys Fevik lysløype, Grimstad kommune	300		
10	Rehab kunstgress Vik, Lia IL			
11	Ny svømmehall, Grimstad kommune		73 000	
12	Kunstgressbane II m løpebane, lys, aktivitets-felt, Express (2021-2022)	11 000 Eks mva		
13	Rehab lys i Dømmesmoen lysløype, GK	300		
14	Aktivitetssal Holviga barneskole, Grimstad kommune			
15	Treningsløkke fotball, Fevik stadion, Express (2022-2023)	1 200 eks mva		
16	Levermyr stadion friidrett, rehab dekke, Grimstad kommune			
17	Rehab 7'er bane Trollkjærra, Lia IL			
18	Basishall turn Feviks stadion, Express (2023-2024)	20 000 eks mva		
19	Kyststi Grimstad, Grimstad kommune			
20	Flerbrukshall, Eidekameratene (2023-2024)	26 000		

Langsiktig uprioritert liste:

1. Tilbygg på stadion med tribune, garderobe, aktivitetssal, møterom, lager. Express
2. Storhall fotball, flerbruk. Express
3. Anlegg for stisykling/enduro mm

5.2 Nærmiljøanlegg – for uorganisert fysisk aktivitet

Nærmiljøanlegg er anlegg for egenorganisert fysisk aktivitet, og skal ikke benyttes til organisert trening. En kan innvilge 50% tilskudd av godkjent kostnad, maksimalt kr 300.000. Et anleggssted kan ha inntil tre søknadsenheter, dvs. motta kr 900.000 i tilskudd. Ikke alle anleggene i handlingsprogrammet er kostnadsberegnet, og de er ført opp med max tilskudd.

Det er ikke påkrevd at nærmiljøanlegg er med i planen, med mindre kostnaden er over 600 000 kr. Vi har laget en oversikt over de konkrete anleggene som kom som innspill til planarbeidet, men denne er ikke prioritert.

Anleggsnavn Utbygger	Kostnad
Frisbeegolf, Eidekameratene 2021	100-150
Eide skole, skolekart, Imås IL	7
Landvik skole, skolekart, Imås IL	5
Frisbeegolf Morholtskogen lysløype	300
Homborsund skatepark, Homborsund rulleklubb	1400
Aktivitetsanlegg, kvalifiseringstjenesten, Grimstad kommune	650
Nærmiljøpark Markvn.7, GK	1200
Grimstad sentrum, nærmiljøkart, Imås IL	115
Frisbeegolf på Dømmesmoen (2021)	180
Marivoll, nærmiljøkart, Imås IL	45
Omre, nærmiljøkart, Imås IL	130
Arnevig nærmiljøkart, Imås	120
Campus-parken aktivitetsanlegg, Grimstad kommune	1800
Skøyteløkke, f.eks. Campus	

Andre innspill fra Ungdomsrådet

- Multi skate-/sykkelanlegg (pumptrack)
- Padel tennis (10x20 m)
- Bowling

Innspill fra møte med NIF og KUD, barn/unge:

- Amerikansk fotball
- Dødsetårn
- Innefotball
- Trampoliner
- Skatepark
- Lasertag, nerf-krig
- kanonball

Råd for mennesker med nedsatt funksjonsevne:

- Gapahuk i Morholtskogen
- Aktiviteter for de i rullestol